

Ба Шурои диссертациони
6D.KOA-079-и назди Институти
фалсафа ва сиёсатшиносии ба номи
А. Баҳоваддинови АМИТ (734025,
ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗИ МУҚАРРИЗИ РАСМӢ

**ба диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулаҳад дар мавзуй
«Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити
рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» барои
дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи
иختисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ. –
Душанбе, 2026. – 426 с.**

**Мубокирати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи
иختисоси илмӣ.** Дар шароити афзоиши майдони набардҳои иттилоотӣ
ва муборизаҳои геополитикии муосир, амнияти иттилоотӣ ба
парадигмаи асосии таъмини истиқлолияти сиёсии Тоҷикистон табдил
ёфтааст. Истиқлолияти иттилоотӣ низ тарафи дигари истиқлолияти
сиёсӣ эътироф гардида, ба таври мустақилона ва соҳибхитёрона
идора ва назорати фазои иттилоотии давлатро ифода мекунад.
Вобаста ба ин, рисолаи диссертациони Саидзода Диловар
Абдулаҳад, ки ба мавзуй «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо
дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)»
бахшида шудааст, ба талаботи шиносномаи ихтисоси илмӣ 5.6.2.
Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ мубокирати пурра дорад.
Таҳқиқоти диссертационӣ аз рӯйи муҳтавои худ бо мавзӯҳои
пешбининомудаи Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз
26.09.2020, таҳти №503 «Дар бораи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти
илмӣ ва илмию техникӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-
2025» ва Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28.02.2025, таҳти
№114 «Дар бораи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмию
техникӣ барои давраи то соли 2030» мувофиқат менамояд.

Мубрами мавзуй таҳқиқ. Мубрамияти таҳқиқоти диссертационӣ
дар мавзуй «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити
рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)», пеш аз ҳама,

бо афзоиши аҳаммият ва нақши воситаҳои иттилоотӣ ва дар баробари имкониятҳои рушд ба ҳаёти одамон, шароитро барои шакл гирифтани созмон ёфтани навъҳои нави таҳдиду хатарҳо, махсусан, таҳдиду хатарҳои ғайрианъанавӣ, ки дар шароити набардҳои иттилоотӣ ба вуҷуд меоянд, вобастагии калон дорад.

Инқилоби иттилоотӣ барои ҳар навъ давлат, аз ҷумла барои Тоҷикистон низ таъсири мусбати худро расонидааст. Аммо ин ҳолат ҳеҷ вақт тавсифӣ, мутлақ буда наметавонад. Рушди ҷомеа ва гузариши он аз сатҳи муташаккили муносибатҳои навъи анъанавӣ ба сатҳи муосиру иттилоотӣ ва иртиботӣ дар баробари таъсири мусбати худро барои давлатҳо, ҷомеаҳо ва шахс, инчунин таъсири манфии худро дорад. Вобаста ба он, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон қисми ҷудонашавандаи ҷомеаи ҷаҳонист хоҳу нохоҳ зери таъсиррасониҳои манфии ин тамоюли рушди инқилоби иттилоотӣ қарор мегирад.

Рақамикунонӣ имрӯз на танҳо як раванди техникӣ, балки ҷузъи муҳими стратегияҳои давлатӣ, сиёсати миллии амниятӣ, дипломатияи муосир ва идоракунии сиёсӣ гардидааст. Рушди воситаҳои рақамӣ, шабакаҳои иҷтимоӣ, интернет-платформаҳо, телекоммуникатсия, зехни сунъӣ, алгоритмҳо ва системаҳои иттилоотӣ таъсир ба раванди густариши майдонҳои нави барои рақобати иттилоотӣ расонидаанд. Ин раванд дар Тоҷикистон бо суръати баланд инкишоф меёбад ва мутобиқсозии сиёсӣ, ҳуқуқӣ ва амниятиро тақозо мекунад. Дар ин шароит набардҳои иттилоотӣ шакли нави гирифта, аз таблиғоту ташвиқот ва муқовиматҳои маъмулӣ идеологӣ ба усулҳои мураккаби таъсиррасонии равонӣ, геополитикӣ ва иттилоотии ниҳодҳои хориҷӣ, гурӯҳҳои террористӣ ва экстремистӣ, радикалӣ, оппозитсияи ғайриқонунӣ табдил ёфтаанд.

Дарачаи наwgонии натиҷаҳо дар диссертатсия ва нуктаҳои илмие, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд. Дарачаи наwgонии натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ, пеш аз ҳама, дар гузориши илмӣ масъала ва баррасии ҳамаҷонибаи моҳият ва хусусиятҳои набардҳои иттилоотӣ дар шароити рушди воситаҳои рақамӣ, махсусан дар шароити Тоҷикистон ифода меёбад. Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқ доираи васеи масъалаҳоро фаро мегиранд, ки ба таҳқиқи ҳамаҷонибаи тавсеаи набардҳои иттилоотӣ дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ ва арзёбии шиддати таъсири онҳо ба инкишофи ҷомеа иртибот доранд.

Навгони илмӣ диссертатсия дар таҳия ва рушди концептуалии масъалаҳои марбут ба набардҳои иттилоотӣ дар шароити густариши технологияҳои рақамӣ, муайян намудани хусусиятҳои сиёсӣ, амниятӣ ва иқтимоии онҳо, инчунин асоснок намудани роҳҳои таҳкими амнияти иттилоотӣ ва соҳибхитории рақамии Ҷумҳурии Тоҷикистон ифода меёбад. Дар ин баробар, навгони илмӣ натиҷаҳо дар коркарди мафҳум ва моҳияти набардҳои иттилоотӣ ҳамчун категорияи сиёсӣ ва аҳамияти таҳқиқи илмӣ он, инчунин дар муайянсозии хусусиятҳои зохиршавии набардҳои иттилоотӣ, аҳамияти таҳкими истиқлолияти иттилоотӣ ва рақамӣ дар марҳалаи рушди ҷомеаи иттилоотӣ ва истифодаи бесобиқаи технологияҳои рақамӣ, афзоиши таҳдидҳо ва хатарҳои ғайрианъанавии иртиботдошта ба майдонҳои иттилоотӣ таҷассум меёбад. Муаллиф бори аввал дар доираи таҳқиқоти илмӣ сиёсии ватанӣ ба чунин шакл асосҳои назариявӣ ва методологии омӯзиши набардҳои иттилоотиро ба таври мукамал таҳлил намуда, моҳият, сохтор ва хусусиятҳои ин падидаҳо ҳамчун унсурҳои ҷудонашавандаи рақобати сиёсӣ дар ҷомеаи рақамӣ муайян кардааст. Муайян ва асоснок карда шудааст, ки набардҳои иттилоотӣ дар шароити муосир аз доираи муқовимати анъанавии сиёсӣ берун рафта, ба воситаи таъсиррасонии мақсаднок ба шуури ҷамъиятӣ, идоракунии афкори омма ва тағйирдиҳии рафтори сиёсӣ ба яке аз механизмҳои муҳими таъсиргузори дар муносибатҳои сиёсӣ табдил ёфтаанд. Қойгоҳ ва нақши набардҳои иттилоотӣ дар низомии муносири муносибатҳои сиёсӣ таҳлил гардида, таъсири онҳо ба устувории сиёсӣ, амнияти миллӣ ва раванди қабули қарорҳои сиёсӣ ошкор карда шудааст. Дар асоси таҳлили илмӣ робитаи мутақобилаи рушди технологияҳои рақамӣ ва густариши набардҳои иттилоотӣ муайян гардида, нақши инфрасохтори рақамӣ ҳамчун муҳити асосии ташаккул ва паҳншавии таъсироти иттилоотӣ асоснок шудааст.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаю тавсияҳои дар диссертатсия ифодаёфта. Асоснокӣ ва эътимоднокии натиҷаҳо, хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия пешниҳодшуда аз мутабиқати мантиқии сохтори таҳқиқот ба ҳадаф, вазифаҳо ва фарзияи илмӣ муаллиф, инчунин аз истифодаи маҷмуи васеи усулҳои муносири таҳқиқоти сиёсӣ ва синергетикӣ бармеояд.

Заминаи назариявии таҳқиқотро концепсияҳои классикӣ ва муносири сиёсатшиносӣ, назарияҳои ҷомеаи иттилоотӣ, амнияти

иттилоотӣ, коммуникатсияи сиёсӣ, рақамикунонӣ, таъсиррасонии иттилоотию психологӣ ташкил медиҳанд. Муаллиф дар раванди таҳқиқ аз усулҳои таҳлили системавӣ, институтсионалӣ, муқоисавӣ, сохторию функционалӣ, таҳлили сиёсӣ, таҳлили мандаричавӣ (контент-анализ), инчунин аз равишҳои байнисоҳавии таҳқиқот истифода намудааст, ки онҳо барои дарки ҳамаҷонибаи масъалаи мавриди омӯзиш мусоидат кардаанд.

Эътимоднокии натиҷаҳои илмӣ инчунин бо он таъмин мегардад, ки масъалаҳои назариявӣ ва амалии набардҳои иттилоотӣ дар доираи панҷ боби диссертатсия ба таври пайдарҳам ва мантиқан муттасил таҳқиқ шудаанд. Натиҷаҳои таҳқиқот ба омӯзиши доираи васеи санадҳои меъёрии ҳуқуқии байналмилалӣ ва миллӣ, стратегияҳо ва концепсияҳои давлатӣ дар соҳаи амнияти миллӣ, амнияти иттилоотӣ ва рушди рақамӣ, инчунин ба таҳлили маводи оморӣ, ҳисоботҳои ташкилотҳои байналмилалӣ, пажӯҳишҳои илмии ватанию хориҷӣ ва маводи таҳлилӣ таъям менамоянд. Истифодаи чунин манбаъҳои гуногун ва муътамад ба баланд гардидани дараҷаи об'ективият ва саҳеҳии хулосаҳои илмӣ мусоидат намудааст. Эътимоднокии натиҷаҳои бадастомада ҳамчунин тавассути таҳлили воқеии равандҳои сиёсӣю иттилоотии ҷаҳонӣ ва миллӣ, омӯзиши фаъолияти шабакаҳои иҷтимоӣ ҳамчун муҳити асосии муборизаҳои иттилоотӣ, арзёбии таҳдидҳои муосири рақамӣ ва баррасии масъалаҳои амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин гардидааст.

Хулосаҳо ва пешниҳодҳои илмӣ муаллиф аз таҳлили мукаммали маводи назариявӣ ва амалӣ бармеоянд, бо мазмун ва муҳтавои бобҳои диссертатсия алоқамандии мустақим дошта, натиҷаи мантиқии таҳқиқоти анҷомдодашуда мебошанд. Тавсияҳои пешниҳодгардида дорои аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ буда, метавонанд ҳангоми такмили сиёсати давлатӣ дар соҳаи амнияти иттилоотӣ, таҳкими соҳибхитиёрии иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон, рушди механизмҳои муқовимат ба таҳдидҳои иттилоотӣ ва баланд бардоштани сатҳи фарҳанги иттилоотии ҷомеа мавриди истифода қарор гиранд.

Ҳаҷм ва сохтори диссертатсия. Диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулаҳад, ки ба мавзӯи «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» аз номгӯи ихтисораҳо, муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, панҷ

боби асосӣ, чордаҳ зербоб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат буда, сохтори он мутобиқ ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот тарҳрезӣ шудааст. Дар тавсифи умумии таҳқиқот мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва мавзӯи таҳқиқот, асосҳои назариявӣ ва амалии таҳқиқот, сарчашмаҳои маълумоти таҳқиқот, наwgонии илмии таҳқиқот, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ, тасвир ва амалисозии натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ, сохтор ва ҳаҷми диссертатсия нишон дода шудаанд.

Таҳқиқот аз баррасии масъалаҳои назариявӣ методологӣ то таҳлили омилҳои муосири рушди набардҳои иттилоотӣ ва пешниҳоди роҳҳои таъмини амнияти иттилоотӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон пайдарпай ташаккул ёфтааст. Боби якум таҳти унвони «Ҷанбаҳои назариявӣ методологии таҳқиқи набардҳои иттилоотӣ» аз се зербоб иборат буда, ба таҳқиқи асосҳои концептуалӣ ва назариявии масъала бахшида шудааст. Дар зербоби якум хусусиятҳои назариявӣ методологии набардҳои иттилоотӣ, мафҳум, моҳият, шаклҳо ва хусусиятҳои онҳо мавриди таҳлил қарор гирифтаанд. Дар зербоби дуюм мақом ва нақши иҷтимоӣ сиёсии набардҳои иттилоотӣ дар низоми муносибатҳои сиёсӣ, робитаи онҳо бо равандҳои сиёсӣ ва таъсиргузори ба фазои сиёсӣ баррасӣ шудааст. Дар зербоби сеюм вазъи амалии набардҳои иттилоотӣ дар шароити муосир таҳлил гардида, хусусиятҳои асосӣ ва самтҳои рушди онҳо дар муҳити сиёсӣ ва иттилоотии ҷаҳони муосир мавриди омӯзиш қарор гирифтаанд.

Боби дуюм таҳти унвони «Рақамикунонӣ ҳамчун омили васеъшавии набардҳои иттилоотӣ ва таъсири он ба раванди сиёсии муосир» аз ду зербоб иборат мебошад. Дар зербоби якум масъалаҳои рушди технологияҳои рақамӣ, ҷойгоҳ ва аҳаммияти онҳо дар ҷомеаи муосир, инчунин нақши рақамикунонӣ дар тағйирёбии муҳити сиёсӣ таҳлил шудаанд. Дар зербоби дуюм хусусиятҳои набардҳои иттилоотии муосир, воситаҳо ва механизмҳои онҳо, инчунин таъсири чунин набардҳо ба сиёсати давлатҳо ва раванди қабули қарорҳои сиёсӣ баррасӣ гардидааст.

Боби сеюм таҳти унвони «Масъалаҳои рушди набардҳои иттилоотӣ дар шароити амалӣ гардидани технологияҳои рақамӣ» аз се зербоб иборат мебошад. Дар зербоби якум тамоюлҳои рушди

тахдидҳои ғайрианъанавӣ дар шароити густариши технологияҳои рақамӣ ва воситаҳои иттилоотӣ таҳлил шудаанд. Дар зербоби дуюм рафтори сиёсии корбарони шабакаҳои иҷтимоӣ дар фазои интернет, хусусиятҳои иштироки онҳо дар равандҳои иттилоотӣ ва таъсири муҳити рақамӣ ба ташаккули афкори ҷамъиятӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтааст. Дар зербоби сеюм масъалаҳои таъсири ҳучумҳои сиёсӣ, иттилоотӣ ва психологӣ ба шуури ҷамъиятӣ, механизмҳои таъсиррасонӣ ва паёмадҳои иҷтимоию сиёсии онҳо таҳлил гардидаанд.

Боби чорум таҳти унвони «Назорати платформаҳои иттилоотӣ ва таҳкими истиқлолияти иттилоотӣ» аз се зербоб иборат мебошад. Дар зербоби якум шабакаҳои иҷтимоӣ ҳамчун майдони муборизаҳои иҷтимоӣ ва сиёсӣ барои пешбурди набардҳои иттилоотӣ мавриди таҳқиқ қарор гирифтаанд. Дар зербоби дуюм масъалаҳои бархӯрди манфиатҳо дар платформаҳои иттилоотӣ, хусусиятҳо, сабабҳо ва моҳияти онҳо таҳлил шудаанд. Дар зербоби сеюм мафҳуми соҳибхитиярии иттилоотӣ, омилҳои таъмин ва таҳкими он, инчунин роҳҳои баланд бардоштани мустақилияти иттилоотии давлат дар шароити ҷаҳонишавии рақамӣ баррасӣ гардидаанд.

Боби панҷум таҳти унвони «Пешгирии хавфу хатари набардҳои иттилоотӣ дар раванди рақамикунӣ» аз се зербоб иборат буда, ба масъалаҳои амнияти иттилоотӣ ва муқовимат ба таҳдидҳои муосир бахшида шудааст. Дар зербоби якум аҳаммияти таъмини амният, ҳифзи манфиатҳои миллӣ ва таҳияи стратегияҳои муқовимат ба набардҳои иттилоотӣ таҳлил гардидааст. Дар зербоби дуюм таъсири афзоиши набардҳои иттилоотӣ ба амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва хусусиятҳои таҳдидҳои мавҷуда арзёбӣ шудаанд. Дар зербоби сеюм хатарҳои шабакавӣ дар низоми таъмини амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон, роҳҳои коҳиш додани осебпазирӣ ва тадбирҳои баланд бардоштани сатҳи ҳифзи фазои иттилоотии миллӣ баррасӣ гардидаанд.

Дар хулосаи диссертатсия натиҷаҳои асосии таҳқиқот ҷамъбасти илмӣ ёфта, дар заминаи онҳо хулосаҳои назариявӣ пешниҳод гардидаанд. Ҳамзамон, муаллиф тавсияҳои амалӣ таҳия намудааст, ки ба татбиқи натиҷаҳои таҳқиқот дар фаъолияти мақомоти давлатӣ, сохторҳои соҳавӣ ва низоми таҳсилот равона шудаанд.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии диссертатсия. Вобаста ба рӯзмарагии масъалаи набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои

онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ, масхусан тавсеаи онҳо дар ҳамин шароит аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ дорад. Аҳаммияти илмӣ диссертатсия дар рушди минбаъдаи назарияи набардҳои иттилоотӣ, сиёсати рақамӣ, коммуникатсияи сиёсӣ ва таҳқиқоти марбут ба амнияти иттилоотӣ ифода меёбад. Дар таҳқиқот муносибатҳои мутақобилаи набардҳои иттилоотӣ, технологияҳои рақамӣ, фазои иттилоотӣ ва равандҳои сиёсии муосир аз мавқеи илмӣ илмҳои сиёсӣ таҳлил гардидаанд. Хулосаҳо ва ҷамъбастиҳои назариявии пешниҳодшуда барои такмили заминаҳои концептуалӣ ва методологии омӯзиши падидаҳои нави сиёсӣ дар муҳити рақамӣ аҳаммияти муҳим доранд. Таснифот ва равишҳои илмӣ таҳиянамудаи муаллиф метавонанд ҳамчун асоси назариявӣ барои омӯзиши минбаъдаи таҳдидҳои иттилоотӣ, ҷангҳои гибридӣ, таъсиррасонии иттилоотӣ психологӣ ва равандҳои трансформатсияи фазои сиёсӣ дар шароити рушди фазои иттилоотӣ ва рақамӣ ё худ, дар шароити рақамикунонӣ истифода шаванд.

Арзиши илмӣ таҳқиқот инчунин дар он зоҳир мегардад, ки муаллиф концепсияи муосири таҳкими соҳибхитиёрии иттилоотиро дар шароити густариши технологияҳои рақамӣ пешниҳод намуда, ҷойгоҳ ва нақши Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар низоми муносибатҳои иттилоотӣ муосир аз дидгоҳи манфиатҳои миллӣ ва амнияти миллӣ асоснок кардааст. Дар ин замина, таҳқиқот барои ғанӣ гардонидани дастгоҳи мафҳумӣ илмҳои сиёсӣ ва ташаккули равишҳои нави таҳлили сиёсати иттилоотӣ аҳаммияти назарраси илмӣ дорад.

Аҳаммияти амалии диссертатсия дар имконияти истифодаи натиҷаҳои он ҳангоми таҳия ва такмили сиёсати давлатӣ дар самти амнияти иттилоотӣ, идоракунии фазои рақамӣ, танзими фаъолияти шабакаҳои иҷтимоӣ ва ҳифзи манфиатҳои миллӣ ифода меёбад. Хулосаҳо, пешниҳодҳо ва тавсияҳои таҳқиқот метавонанд барои ташаккули низоми мукаммали сиёсӣ ва ниҳодии пешгирӣ, ошкорсозӣ ва безараргардонии таҳдидҳои иттилоотӣ, инчунин таҳкими истиқлолияти иттилоотӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода шаванд.

Натиҷаҳои таҳқиқот барои мақомоти давлатӣ, сохторҳои таъминӣ амнияти миллӣ, мақомоти танзимкунандаи соҳаи коммуникатсия, ВАО, марказҳои таҳлилӣ ва муассисаҳои таҳқиқотӣ аҳаммияти амалӣ доранд. Онҳо метавонанд дар таҳияи механизмҳои мониторинги фазои иттилоотӣ, муайянсозии аломатҳои ҳамлаҳои

иттилоотӣ, муқовимат ба манипулятсияи сиёсӣ, пешгирии паҳншавии иттилооти бардурӯғ, муҳтавои ифротгароёна ва дигар шаклҳои таъсиррасонии психологию иттилоотӣ истифода шаванд.

Аз нуқтаи назари идоракунии давлатӣ, натиҷаҳои таҳқиқот барои таҳияи стратегияҳои миллӣ дар соҳаи амнияти иттилоотӣ, рушди инфрасохтори муҳофизати иттилоотӣ, ташаккули низоми назорати фазои рақамӣ ва такмили механизмҳои ҳифзи манфиатҳои миллӣ аҳаммияти амалӣ доранд. Пешниҳодҳои муаллиф имкон медиҳанд, ки роҳҳои муассири танзими муҳити иттилоотӣ бо риояи принципҳои ҷомеаи демократӣ ва таъмини ҳуқуқи озодиҳои шахрвандон муайян карда шаванд.

Ҳамзамон, маводи диссертатсия метавонад дар раванди таълими фанҳои сиёсатшиносӣ, геополитика, технологияҳои сиёсӣ, амнияти миллӣ, сиёсати давлатӣ ва идоракунӣ, муносибатҳои байналмилалӣ, коммуникатсияи сиёсӣ ва амнияти иттилоотӣ, инчунин ҷангоми таҳияи китобҳои дарсӣ, дастурҳои таълимӣ ва барномаҳои махсуси омӯзишӣ истифода шавад.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия. Натиҷаҳои илмӣ таҳқиқот дар 20 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 15 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 5 мақола дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ба таъб расидаанд. Шумораи маводи ҷопшудаи муаллиф ба талаботи банди 35-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ гардидааст, мувофиқат менамояд. Мақолаҳои илмӣ нашршудаи муаллиф бевосита ба мазмун ва мавзӯи рисолаи илмӣ алоқаманд мебошанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи доктарабӣ дарёфти дараҷаи илмӣ бо риояи талаботи Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ, ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, таҳти №493 тасдиқ гардидааст, ба расмият дароварда шудааст.

Автореферат, ки аз диссертатсия бармеояд ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Дар баробари муваффақиятҳо таҳқиқоти диссертатсионӣ аз баъзе камбудихо ва иштибоҳҳо ҳолӣ нест:

1. Бехтар мешуд, ки ба масъалаҳои таҳдиди тавсеаёбии набардҳои иттилоотиро ба амнияти миллӣ, инкишофи босуботи муносибатҳои байниҳамдигарии давлат ва ҷомеа дар шароити Тоҷикистон бештар таҳлил мекард.

2. Соҳибхитиёрии иттилоотӣ бисёр муҳим мебошад ва баҳси нав ҳам дар доираи илми сиёсии ватанӣ ба ҳисоб меравад, ки ин комёбии муаллиф мебошад. Аммо хубтар мешуд, ки муаллифи диссертатсия бештар ба ҳамин масъала диққат дода, заминаҳои таҳкими соҳибхитиёрии иттилоотиро баррасӣ ва муайян мекард.

3. Муаллифро зарур буд, ки ба омили динӣ – ифротгароӣ дар фазои иттилоотӣ ҳамчун таҳдид ба амнияти миллии Тоҷикистон таваҷҷуҳи бештар менамуд. Зеро гузариш аз тарҳҳои классикӣ ба тарҳҳои нави шаклгирӣ, масалан терроризм ва экстремизми шабакавӣ дар шароити Тоҷикистон масъалаи таъмини амнияти миллӣ ва иттилоотии онро шояд мураккабтар гардонад.

4. Аҳёнан ҳатогиҳои имлоӣ ва техникӣ низ дида мешаванд.

Эродҳо ва камбудихои зикршуда дар маҷмӯъ, аҳаммияти назариявӣ амалии диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулаҳад, ки ба мавзуи «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)» - ро коста намекунанд ва ба муҳтавои кор таъсири манфӣ намерасонанд. Зеро натиҷаҳои таҳқиқоти мазкур мустақилона аз ҷониби муаллиф ба даст оварда шудаанд, ҳулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф асоснок ва бозғаймоданд.

Ҳамин тариқ, диссертатсияи Саидзода Диловар Абдулаҳад дар мавзуи «Набардҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои онҳо дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ (дар мисоли Тоҷикистон)», дар сатҳи баланди илмӣ ба анҷом расида, ба талаботи пешбиниамудайи Қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мавриди додани дараҷаҳои илмӣ, махсусан ба талаботи бандҳои 32-33-и Тартиби

додани дараҷаҳои илмӣ, ки ба қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо ба қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ шудааст ва муқаррароти муайяннамудаи КОА – и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ мебошад. Диссертатсияи мазкур таҳқиқоти мукамал ва мустақилона анҷомёфта ба шумор рафта, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ, мебошад.

Муқарризи расмӣ:

доктори илмҳои сиёсӣ, профессори
кафедраи муносибатҳои байналмилалӣ
ва дипломатияи Донишгоҳи Славянии
Россия ва Тоҷикистон

Ҳ.С. Саидов

Имзои Ҳ.С. Саидовро тасдиқ менамоям.
Сардори раёсати кадрҳо ва
корҳои махсуси Донишгоҳи
Славянии Россия ва Тоҷикистон

Исмаилова М.Н.

«_____» _____ 2026 сол

Ч.М

Суроғи муқарриз:

734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, кучаи
Мирзо Турсунзода, 30
Тел.: (+992 37) 221 35 50
E-mail: p.rektora@mail.ru